

Deze brief wordt tegelijk verzonden aan de ministers van
KGG, I&W, Financiën, LVVN en overige leden van
het kabinet

Onderwerp

Urgente steun voor de Rotterdamse haven in de Voorjaarsnota 2025

Geachte excellentie,

Met grote urgentie vragen wij uw aandacht voor de cruciale positie van de Rotterdamse haven voor het economisch vestigingsbeleid van Nederland in relatie tot de ambities van uw kabinet. De haven en de stad Rotterdam vormen een onlosmakelijk geheel. Het haven- en industriecluster is de motor van de Nederlandse economie; deze motor hapert nu we voor grote transformaties staan. Het is vijf over twaalf, er zijn nu maatregelen nodig om ervoor te zorgen dat Nederland en de haven van Rotterdam tot de koplopers van industriële landen blijven behoren. We stellen voor om **een transitiewet** te maken in combinatie met een **investeringsagenda voor de industrie in Nederland**.

Concurrentievermogen loopt terug

Als grootste haven- en industriecluster van Europa bouwt Rotterdam aan onze economische en duurzame toekomst, Europese energiezekerheid en strategische autonomie. In een tijd van geopolitieke spanning en de energie- en grondstoffentransitie is het belang van deze cruciale positie van onschatbare waarde. Een recente enquête in de Rotterdamse haven onder 60 bedrijven laat zien dat bij meer dan 70% van die bedrijven de investeringen in verduurzaming in Rotterdam in gevaar zijn. Door een opeenstapeling van problemen rond stikstof, energieprijzen en netcongestie kiezen zij ervoor om hun investeringen elders te doen.

De internationale concurrentie zit niet stil. We zien dat het concurrentievermogen van de Nederlandse industrie binnen de EU terugloopt, en ook van de Europese unie als geheel ten opzichte van de Verenigde Staten en China. Zonder daadkrachtig overheidsbeleid en gerichte maatregelen die aan een gelijk speelveld voor de Europese industrie bijdragen, dreigen Nederland en daarmee Europa de vooraanstaande positie in de wereldhaven-economie¹ te verliezen.

¹ De Rotterdamse haven heeft een toegevoegde waarde van €23 miljard en biedt de mainport direct werk aan zo'n 141.400 mensen in de regio Rotterdam-Rijnmond. Daarnaast zorgt het ook nog eens indirect voor 111.000 banen en 13,68 miljard toegevoegde waarde met zich mee. (www.havenmonitor.nl)

Wij ondersteunen onze bedrijven bij hun verduurzamingsopgaven en vragen niet voor het eerst om aandacht hiervoor:

- De brief van Deltalinqs aan de Tweede Kamer (d.d. 9-10-24) waarin staat dat de verduurzaming van de industrie in de knel komt, terwijl deze juist een derde van de nationale CO2-opgave voor 2030 voor zijn rekening moet nemen.
- De brief die door de Economic Board Zuid-Holland en Deltalinqs aan EU-Commissaris Hoekstra is gestuurd (d.d.12-12-24), waarin het creëren van marktvraag naar schone industriële Europese producten door de Europese Commissie centraal stond.
- De gezamenlijke oproep van de havens Antwerpen en Rotterdam van 14 januari jl. aan de Europese Commissie om stevig te investeren in het concurrentievermogen van de industrie in Europa.

Aanleiding van deze brief:

Het haven- en industriecomplex van Rotterdam heeft de potentie en de ambitie om zich te ontwikkelen tot de meest duurzame en concurrerende ter wereld in 2050. Het speelt daarmee een sleutelrol in de Nederlandse en Europese industriepolitiek van de komende 100 jaar. De provincie Zuid-Holland, gemeente Rotterdam en Havenbedrijf Rotterdam hebben zich met u, via de samenwerking NOVEX Haven, gecommitteerd aan het toewerken naar deze ambitie. We willen samen met u komen tot een uitvoerings- en investeringsagenda NOVEX Haven. We moeten onderstaande knelpunten oplossen om die ambities waar te kunnen maken.

Urgentie en knelpunten

De Nederlandse industrie, en in het bijzonder de industrie in de haven van Rotterdam, staat onder grote druk door een combinatie van nationale, Europese en mondiale factoren:

- Ongelijk speelveld ten opzichte van onze buurlanden die hun industrie meer ondersteunen en door nationale koppen op EU-regelgeving.
- Minder mogelijkheden om CO2-uitstoot te verlagen door netcongestie, beperkte infrastructuur en ruimte.
- Door groot ruimtegebrek in de Rotterdamse haven is de schuifruimte nihil. Dit vraagt om keuzes voor een aantal grote ruimtevragers; de aanlandingen van wind op zee, elektrolyse, opslag van waterstofdragers, ruimte voor defensie, kernenergie en energie-infrastructuur.
- In de haven kunnen nieuwe initiatieven door onvoldoende stikstofruimte geen natuurvergunning krijgen. Ook de verleende natuurvergunningen voor bestaande bedrijven en het systeem van 'intern salderen' ligt inmiddels stil.
- Op wereldwijd niveau zorgen de hoge energieprijzen (o.a. door het wegvallen van gas uit Rusland) voor veel druk op bedrijven. De EU-elektriciteitsprijzen liggen 2 á 3 maal hoger dan in de VS en de nettarieven voor bedrijven zijn sinds 2022 verdrievoudigd!
- China en de Verenigde Staten zetten strategisch en snel in op de veranderende marktsituatie.

Onze concrete vragen aan het kabinet:

Het voorbereiden en vaststellen van een uitvoerings- en investeringsagenda voor NOVEX-haven Rotterdam in 2025, het verder verkennen van een eventuele zeewaartse uitbreiding van de Maasvlakte en de wederombouw van de bestaande haven moeten we beleidsmatig en financieel mogelijk maken.

1. Creëer een gelijk speelveld met buurlanden

- Maak investeringen in elektrificatie aantrekkelijk, door de nettarieven gelijk te trekken met onze buurlanden én door het steunen van elektrificatie;
- Geen nationale CO2-heffing in combinatie met het Europese emissiehandelssysteem, zodat nieuwe aansprekende initiatieven zoals de Pilot Botlek tot succes kunnen leiden.

2. Creëer markt vraag naar schone en hernieuwbare energie, zodat na de grootste electrolyser van de wereld (Shell, Rotterdam) meerdere initiatieven voor productie van schone en hernieuwbare energie volgen.

3. Investeer in CO2-opslag (Aramis) en -transportinfrastructuur om de industrie te helpen verduurzamen. Hiervoor zijn onconventionele maatregelen, versnelde procedures en goede samenwerking met de overheden in België en Duitsland nodig.

4. Los het probleem van de netcongestie op. Van het kabinet vragen wij om de Rotterdamse haven aan te wijzen als prioritair gebied zodat onorthodoxe (nood)maatregelen zoals versnelde procedures rond vergunningverlening in gang kunnen worden gezet.

5. Maak nu een plan om de neerslag van stikstof significant te verlagen, zodat natuurherstel kan plaatsvinden en vergunningverlening weer op gang kan komen. Dit plan is nodig om bestaande onherroepelijke vergunningen te behouden en de uitgifte van nieuwe vergunningen weer mogelijk te maken. Geef voorrang aan of maak een uitzonderingspositie voor groene projecten in de haven die na totstandkoming helpen bij het verlagen van stikstofuitstoot.

Deze brief is tot stand gekomen in samenspraak met Economic Board Zuid-Holland, Havenbedrijf Rotterdam en Deltalinqs.

Graag gaan wij op korte termijn met u in gesprek over de concrete uitwerking van deze maatregelen.

Met vriendelijke groet,

Arne Weverling
Gedeputeerde provincie Zuid-Holland

Robert Simons
Wethouder gemeente Rotterdam

Afschrift aan

Ministeriële commissie Economie en Natuurherstel